

**UNIVERSITATEA DUNĂREA DE JOS DIN GALAȚI
ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE SOCIO-UMANE**

TEZĂ DE DOCTORAT

**Abordări ale performanței teritoriale în contextul
dezvoltării durabile
Studiu de caz: Zona Dobrogea**

**Doctorand,
Cojocaru Diana**

Conducător științific, Prof. univ. dr Daniela Ancuța Șarpe

Referenți științifici Prof. univ. dr Mirela-Ionela Aceleanu
Conf. univ. dr Dragoș Huru
Prof. univ. dr Mihaela Neculiță

Seria E1: Economie Nr. 15

Galați, 2018

Seriile tezelor de doctorat susținute public în UDJG începând cu 1 octombrie 2013 sunt:

Domeniul ȘTIINȚE INGINEREȘTI

Seria I 1: **Biotehnologii**

Seria I 2: **Calculatoare și tehnologia informației**

Seria I 3: **Inginerie electrică**

Seria I 4: **Inginerie industrială**

Seria I 5: **Ingineria materialelor**

Seria I 6: **Inginerie mecanică**

Seria I 7: **Ingineria produselor alimentare**

Seria I 8: **Ingineria sistemelor**

Seria I 9: **Inginerie și management în agricultură și dezvoltare rurală**

Domeniul ȘTIINȚE ECONOMICE

Seria E 1: **Economie**

Seria E 2: **Management**

Domeniul ȘTIINȚE UMANISTE

Seria U 1: **Filologie - Engleză**

Seria U 2: **Filologie - Română**

Seria U 3: **Istorie**

Seria U 4: **Filologie - Franceză**

Domeniul MATEMATICĂ ȘI ȘTIINȚE ALE NATURII

Seria C: **Chimie**

Cuprins

CAPITOLUL 1

Delimitări conceptuale și teorii economice privind dezvoltarea durabilă

- 1.1. Teoria dezvoltării durabile – aspecte conceptuale
- 1.2. Multidimensionalitatea dezvoltării durabile
- 1.3. Practica dezvoltării durabile în Uniunea Europeană

CAPITOLUL 2

Particularități ale dezvoltării durabile UE – România – Zona Dobrogea

- 2.1. Noi repere în strategia de dezvoltare durabilă a UE
  - 2.1.1. Aspecte definitorii ale dezvoltării durabile
  - 2.1.2. Obiectivele prioritare din strategia privind dezvoltarea durabilă a UE
- 2.2. Politica de dezvoltarea durabilă a României
  - 2.2.1. Sistemul de sprijin pentru dezvoltarea durabilă a României (Metode, mijloace și măsuri pentru dezvoltarea durabilă în România)
  - 2.2.2. Obiectivele politicii de dezvoltare durabilă a României
- 2.3. Orientări definitorii privind dezvoltare durabilă a zonei Dobrogea
  - 2.3.1. Orientări strategice actuale privind dezvoltarea durabilă a zonei Dobrogea
  - 2.3.2. Dimensiunea structurilor economice a zonei Dobrogea
  - 2.3.3. Rolul programelor cu finanțare europeană în dezvoltarea durabilă a zonei Dobrogea

CAPITOLUL 3

Studiu privind identificarea dimensiunilor dezvoltării durabile în vederea determinării indicelui de dezvoltare durabilă a zonei Dobrogea

- 3.1. Analiza cadrului disparităților urban – rural pentru zona Dobrogea
- 3.2. Analiza S.W.O.T a Zonei Dobrogea
- 3.3. Evaluarea generală a dezvoltării urbane a zonei Dobrogea
- 3.4. Determinarea Indicelui de Dezvoltare Durabilă pentru zona Dobrogea și influențele asupra strategiilor de creștere economică
  - 3.4.1. Dezvoltarea durabilă și indicatorii de sustenabilitate
- 3.5. Metodologia de calcul a Indicelui Dezvoltării Durabile (IDD)
- 3.6. Analiza rezultatelor pentru Indicele Dezvoltării Durabile (IDD) – zona Dobrogea

CAPITOLUL 4

Abordarea analitică a Indicelui Dezvoltării Durabile aferent zonei Dobrogea prin intermediul software-ului Balanced Scorecard Designer Professional

- 4.1. Sustainability Balanced Scorecard – un nou concept de evaluare a performanțelor din domeniul dezvoltării durabile
- 4.2. Avantajele utilizării soft-ului Balanced Scorecard Designer Professional în managementul performanțelor unui proiect de dezvoltare durabilă
- 4.3. Proiectarea unui sistem de indicatori cheie de performanță asociat Indicelui Dezvoltării Durabile aferent zonei Dobrogea
  - 4.3.1 Indicatorii de performanță specifici dimensiunii economice
  - 4.3.2. Indicatorii de performanță specifici dimensiunii sociale
  - 4.3.3. Indicatorii de performanță specifici dimensiunii ambientale
  - 4.3.4. Indicatorii de performanță specifici dimensiunii demografice
- 4.4. Determinarea performanței globale aferente indicelui dezvoltării durabile din zona Dobrogea

CAPITOLUL 5

Strategii economice în vederea creșterii performanței teritoriale a Zonei Dobrogea în contextul dezvoltării durabile

- 5.1. Creștere durabilă – avantaje economice și de mediu
- 5.2. Investițiile teritoriale integrate
- 5.3. Creșterea performanței teritoriale a zonei Dobrogea prin promovarea inteligenței teritoriale
- 5.4. Domenii strategice de intervenție și dezvoltare a mediului economic din zona Dobrogea în vederea dezvoltării durabile

CAPITOLUL 6

Concluzii finale, contribuții, propuneri și direcții viitoare de cercetare

Bibliografie

Anexe

Lista figurilor

Lista tabelelor

CAPITOLUL 1

Delimitări conceptuale și teorii economice privind dezvoltarea durabilă

1.1. Teoria dezvoltării durabile – aspecte conceptuale

Teoria privind dezvoltarea durabilă (sustenabilă) a apărut pe parcursul unor cercetări profunde și dezbateri științifice care s-au cristalizat într-o abordare cu conotații internaționale și politice în contextul globalizării.

Crearea unui mediu durabil construit în țările în curs de dezvoltare necesită o abordare diferită de cea adoptată de țările dezvoltate și acest lucru nu este adesea clar înțeles și discutat. Diferențele rezidă din problemele de mediu și amploarea lor, din identificarea priorităților, capacitatea industriei locale și a guvernelor, precum și din nivelurile de competențe deseori radical diferite, diferențele culturale și globale între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare influențând înțelegerea și implementarea dezvoltării durabile.

Specialiștii în domeniu au făcut o analiză a modului în care este abordat conceptul de dezvoltare durabilă de către țările dezvoltate, comparativ cu cele în curs de dezvoltare, formulând o serie de concluzii¹:

- ✚ Pentru că principalele surse de venit pentru cele mai multe dintre țările în curs de dezvoltare rămân produsele agricole și materiile prime, scăderea lor cantitativă și calitativă poate provoca adevărate dezastre.
- ✚ Resursele financiare limitate împiedică dezvoltarea industriei și a economiei bazate pe cunoaștere.
- ✚ Există niveluri înalte de inechitate în statele care se află în curs de dezvoltare, multe dintre acestea promovând o economie duală, caracterizată de o elită bogată și populația obișnuită care trăiește în sărăcie.
- ✚ Statele în curs de dezvoltare consumă mult mai puține resurse și eliberează în mediu mult mai puține gaze cu efect de seră comparativ cu țările dezvoltate.
- ✚ Printre cele mai importante resurse de care beneficiază statele în curs de dezvoltare se regăsește capacitatea de bază pentru inovare în utilizarea materialelor de construcție, dezvoltarea așezărilor și structurarea instituțională.

În modelele ecosistemice², infrastructura socio-economică este imbricată în construcția super-elaborată a sistemului natural. Aceasta stabilește limite clar definite privind creșterea populației umane și utilizarea resurselor energetice și naturale. Aceasta necesită, de asemenea, o reajustare completă a designului și gestionării peisajelor

---

¹ Du Plessis C., (2002), Agenda 21 for sustainable construction in developing countries. CSIR Report BOU E, p. 204.

² Guillaumont P., op. cit., p. 89

culturale pentru a minimiza pierderea complexității, structurii și biodiversității ecosistemului, precum și maximizează eficienței economice. O astfel de strategie necesită sincronizare cu sistemele naturale de feed-back, regimurile de perturbare și eterogenitatea spațiu-timp. Practicile de management trebuie să adopte strategii adaptive și proactive care să contribuie la incertitudinea de mediu. În conservare, acest lucru necesită o trecere de la activitățile și sistemele umane care promovează status quo-ul și starea de echilibru la cele care creează flexibilitate și rezistență adaptivă.

Esența conceptului de dezvoltare durabilă înseamnă de fapt păstrarea și transmiterea către generațiile viitoare a capacității de a-și manifesta opțiunile în domeniul economic, social, cultural sau politic.³

1.2. Multidimensionalitatea dezvoltării durabile

Realizarea obiectivului de dezvoltare durabilă necesită:

- a) asigurarea sustenabilității pentru creșterea economică pentru toate țările, fără excepție;
- b) Plasarea indivizilor, cu nevoile lor diverse, în lumina reflectoarelor;
- c) Crearea unui mod de a stabili o politică generală, durabilă în care dezvoltarea ține cont de particularitățile fiecărei țări;
- d) Asigurarea simultaneității pe toate dimensiunile pe care se bazează procesul de dezvoltare durabilă.

Se poate constata cu ușurință că dacă se respectă principiile dezvoltării durabile vor apărea firesc și soluțiile care vor rezolva problemele: politice, sociale, economice, demografice. În concluzie, dezvoltarea durabilă trebuie să fie abordată multidimensional și multidisciplinar⁴.

1.3. Practica dezvoltării durabile în Uniunea Europeană

În 2005, Consiliul Uniunii Europene a adoptat, de asemenea, Declarația privind principiile directoare pentru dezvoltarea durabilă care trebuie urmată în atingerea obiectivului de dezvoltare durabilă al UE.

Conform acestui document, UE se angajează să urmărească și să respecte următoarele principii de politică relevante pentru dezvoltarea durabilă ca obiectiv care trebuie atins:⁵

- 1) promovarea și protejarea drepturilor fundamentale;
- 2) echitate și intergenerațională;

---

³ Todoro M., (1997), Economic developpement, Editura Longman, Londra, p. 14.

⁴ Nath B., Talay I. (1996), Man, science, technology and sustainable development, în B. Nath, L. Hens, D. Devuyt (eds.), Sustainable Development, Brussels, VUB Press, p. 42

⁵ Emas R., (2015), The Concept of Sustainable Development: Definition and Defining Principles, https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5839GSDR%202015_SD_concept_definiton_rev.pdf (accesat 10.07.2017)

- 3) societate deschisă și democratică;
- 4) implicarea cetățenilor;
- 5) implicarea întreprinderilor și a partenerilor sociali;
- 6) coerența și guvernarea politicilor;
- 7) integrarea politicilor;
- 8) utilizarea celor mai bune cunoștințe disponibile;
- 9) principiul precauției;
- 10) principiul *poluatorul plătește*.

Strategia 2020 privind dezvoltarea durabilă, adoptată în 2010, contribuie la scoaterea Europei din criză și la stabilirea bazelor unui viitor mai durabil, bazat pe o creștere durabilă și favorabilă incluziunii⁶.

Domeniile cheie pentru integrarea sunt, de exemplu, Fondul european pentru investiții strategice, prin intermediul politicii Uniunii în domeniul energiei și al schimbărilor climatice, mai ales privitor la economia circulară.

Indicatorii de dezvoltare durabilă (SDI) sunt utilizați pentru monitorizarea Strategiei de dezvoltare durabilă a Uniunii Europene. Din cei peste 130 de indicatori, zece au fost identificați ca indicatori principali. Aceștia sunt destinați să ofere o imagine generală asupra progresului Uniunii Europene pe problematica dezvoltării durabile. Pentru a se creiona o imagine completă, este necesar să se analizeze progresul tuturor indicatorilor dintr-o temă.

---

⁶ Joshi D., Smith W., (2012), Education and inequality: Implications of the World Bank's education strategy 2020. In Education strategy in the developing world: Revising the World Bank's education policy (pp. 173-202). Emerald Group Publishing Limited.

CAPITOLUL 2

Particularități ale dezvoltării durabile UE – România – Zona Dobrogea

2.1. Noi repere în strategia privind dezvoltarea durabilă a UE

Noua abordare sistemică a conceptului de dezvoltare durabilă, include componente economice, sociale, psihosociale, juridice, administrative etc. Astfel, legăturile dintre principalii indicatori care caracterizează dezvoltarea economico-socială și anume creșterea populației, resursele de materii prime, creșterea economică, consumul populației, protecția socială și mediul natural sunt corelate cu tipul dreptului de proprietate asupra terenurilor, influențele sociale și stratificarea societății, organizarea și motivația birocrățiilor guvernamentale, natura atitudinilor populare cu privire la muncă, sistemul administrației publice, timp liber și autoperfecționare, atitudinile elitelor economice și politice.

Putem concluziona că dezvoltarea are un caracter multidimensional ce implică schimbări consistente în structurile și în atitudinile sociale, în sistemul instituțional, urmărindu-se accelerarea procesului creșterii economice, a eradicarea sărăciei și a reducerii inegalităților.

2.2. Politica de dezvoltarea durabilă a României

Potrivit prevederilor legale în vigoare, unul din obiectivele fundamentale privind politicile de dezvoltare regională⁷, așa cum a fost formulat, vizează reducerea disparităților existente la nivel de regiuni prin stimularea unei dezvoltări echilibrate și prin accelerarea redresării acelor zone rămase în urmă din punct de vedere al nivelului de dezvoltare, datorită circumstanțelor istorice, geografice, economice și politice, precum și prevenirea apariției unor noi disparități și dezechilibre regionale. Pe de altă parte, se vizează și corelarea politicilor sectoriale ale guvernului cu inițiativele și resursele locale și regionale, în scopul atingerii unei dezvoltări economice, sociale și culturale durabile a regiunilor. Astfel, aceste procese de stimulare a activităților regionale, de coordonare a lor cu politicile guvernamentale, de promovare a cooperării interregionale reprezintă un efort de corelare a necesităților țării, dar și a necesităților regiunilor geografice, economice și culturale ale României.

În prezent, putem sintetiza la nivel regional o serie de metode, mijloace și măsuri menite să susțină procesul dezvoltării durabile:

---

⁷ Sandu D., (2011), Social disparities in the regional development and policies of Romania. International Review of Social Research, 1(1), p. 1-30.

- a) reducerea disparităților dintre județe, mediul urban versus mediul rural, zonele din centru versus zonele periferice etc.;
- b) împiedicarea apariției unor zone problemă;
- c) coordonarea inițiativelor de dezvoltare regională cu prioritățile naționale și orientările UE;
- d) promovarea de politici diferențiate conform unor particularități zonale (zone monofuncționale – predominant agricole, piscicole – aglomerări urbane, zone naturale și construite, zone care se luptă cu problemele de mediu, zone de graniță).

2.3. Orientări definitorii privind dezvoltare durabilă a zonei Dobrogea

Pe teritoriul Dobrogei se poate vorbi despre coeziune teritorială, despre o dezvoltare armonioasă a tuturor acestor locuri și garanția că cetățenii din zonă pot profita din plin de caracteristicile speciale ale acestor teritorii. Practic, această coeziune este mijlocul prin care diversitatea poate fi transformată în valoare care contribuie la dezvoltarea durabilă.

Pentru zona Dobrogea se poate spune că gradul de valorificare a resurselor economice locale⁸ a fost influențat de nivelul și amploarea reformelor structurale ale tranziției, marcate de întârzierea apariției unor structuri economice private, eficiente, competitive și concurențiale, dar și de nivelul distribuției și absorbției teritoriale a asistenței financiare externe pentru investiții.

Atuurile pe care zona Dobrogei le oferă locuitorilor săi derivă din numeroase aspecte⁹. În primul rând, poziția sa geografică pune la dispoziție zone cu potențial turistic diversificat: deltă, litoral și munte, aspect care face din această parte a țării zona cu cel mai mare și mai diversificat potențial în turism: religios, cultural, balnear și de agrement. Potențialul istoric și arheologic reprezintă un alt atu al zonei, siturile dobrogene atrăgând constant cercetători, istorici și oameni de cultură care își desfășoară activitățile bucurându-se atât de natură, cât și de baza de cercetare pusă la dispoziție. Așa se explică și numărul mare de lucrări științifice care au fost publicate în țară sau în străinătate care au ca tematică Dobrogea sub toate aspectele: istorie, cultură, economie, religie, pedologie etc.

Pe segmentul economic, activitățile emblematiche fiind activitățile ce decurg din caracterul de oraș portuar și de destinație turistică internațională, considerăm că îmbunătățirea standardelor de viață în rândul membrilor comunității locale nu poate fi tratată disociind efectele pe care acțiunile de refacere a infrastructurii urbane alături de creșterea calității serviciilor urbane le pot induce.

---

⁸ http://www.adrse.ro/Documente/Planificare/PDR/2014/PDR.Sud_Est_2014.pdf, (accesat 12.05.2018)

⁹ <http://www.dbra.ro/rezervatia> (accesat 25.11.2017)

Strategia de Dezvoltare a Regională Sud-Est alocă Dobrogei este de Nord un loc special datorită condițiilor fizico-geografice, a prezenței Deltei Dunării (declarată rezervație) și a Parcului Național Munții Măcinului, prețios datorită florei și faunei rare care trăiesc în zonă.

Proiectele integrate trebuie să valorifice potențialul existent în Dobrogea și, printr-un complex de acțiuni intersectoriale, să conducă la dezvoltarea economico-socială a regiunii.

Din perspectiva fondurilor europene atrase de consiliile județene, județul Constanța se situează pe poziția 10, cu circa 223 milioane lei absorbiți, pe când Tulcea, se regăsește pe poziția 21, cu circa 173 milioane lei absorbiți.

Analizând sumele intrate de la Uniunea Europeană în **județul Constanța**, se constată că sectorul privat a atras jumătate din sumele atrase de sectorul public (66,13% sectorul public, 33,87% sectorul privat).

În 10 ani, Constanța a câștigat 443 de proiecte cu finanțare europeană care au condus la dezvoltarea infrastructurii de mediu, educație, transport, energie, turism, sănătate, sprijin pentru întreprinderile mici și mijlocii, formare profesională.

CAPITOLUL 3

Studiu privind identificarea dimensiunilor dezvoltării durabile în vederea determinării indicelui de dezvoltare durabilă a zonei Dobrogea

3.1. Analiza cadrului disparităților urban – rural pentru zona Dobrogea

În cadrul studiului privind impactul strategiilor economice asupra dezvoltării durabile zonale, s-a urmărit analiza situației dezvoltării regionale și identificarea disparităților de dezvoltare existente la nivelul zonei Dobrogea. Obiectivul principal al studiului este de a contribui la fundamentarea procesului de planificare strategică a dezvoltării zonei Dobrogea pentru perioada următorilor ani. Procesul de analiză a debutat cu identificarea disparităților din cadrul zonei din punct de vedere economic, social, demografic etc., prin analiza aprofundată a nivelului actual de dezvoltare din mediul urban și rural și identificarea investițiilor necesare pentru îmbunătățirea situației prezente.

Procesul de elaborare a studiului a cuprins, pe lângă analiza și interpretarea datelor de ordin cantitativ, și colectarea unor date de ordin calitativ din zonă. Astfel, potrivit metodologiei, s-au organizat 11 focus grupuri, câte 1 focus-grup în fiecare localitate cuprinsă în aria de cercetare.

Obiectivele care au fost urmărite pe parcursul acestor întâlniri de lucru au fost:

- ✚ Evaluarea generală a situației dezvoltării durabile din zona Dobrogea;
- ✚ Evaluarea perspectivelor de dezvoltare durabile din zona Dobrogea;
- ✚ Testarea anumitor ipoteze care reies din analiza datelor statistice secundare.

Pe termen lung, strategiile economice legate de zona Dobrogea pot viza două mari obiective:

- ✚ în termeni de eficiență - creșterea economică la nivel zonal;
- ✚ în termeni de echitate - reducerea disparităților interzonale.

Specificitatea zonei analizate este reprezentată de disparitățile dintre nodurile de concentrare industriale și terțiare (Constanța - Navodari), centrele industriale izolate (Tulcea, Năvodari), zonele turistice (coasta și Delta) și zonele extinse cu zonele agricole și viticole. Zona Dobrogea se caracterizează prin discontinuitatea activităților industriale și prin combinarea cu activitățile terțiare (comerț, servicii, turism) și agricultură.

3.2. Analiza SWOT - Zona Dobrogea

PUNCTE FORTE

- ✚ Județul Constanța are o populație urbană peste media la nivel național;
- ✚ Ponderea unităților locale active din construcții, industrie, comerț și alte servicii este deținută de IMM-uri, majoritatea lor activând în domeniul comerțului;

- ✚ Este localizată zona liberă Constanța din totalul de 6 existente în România care înregistrează și profit;
- ✚ Industria zonei participa cu o pondere de 30, 5% din realizarea PIB la nivel de regiune SE;
- ✚ Pondere mare a terenului agricol în sector privat;
- ✚ Regiunea este străbătută de importante coridoare de transport cum ar fi cel din care face parte Canalul Dunăre – Marea Neagră, parte componentă a coridorului european Rhin – Mainz – Dunăre;
- ✚ Resurse funciare pentru construcția de locuințe;
- ✚ Zona beneficiază de cel mai mare port la Marea Neagră - Constanța;
- ✚ Potențial hidrografic ridicat (ex. fluviul Dunarea la nordul zonei);
- ✚ Zona se remarcă printr-un ridicat potențial turistic datorită unui cadru natural diversificat: lacuri și lagune naturale cu proprietăți terapeutice: Lacul Sărat, Lacul Techirghiol, Rezervația Deltei Dunării - zona unicat în Europa, litoralul Mării Negre;
- ✚ Concentrarea a 30, 6 % din unitățile turistice din țară
- ✚ Finalizarea autostrăzii București-Constanța și finalizarea centurii orașului Constanța;
- ✚ Aeroporturile de la Constanța și Tulcea;
- ✚ Resurse de forță de muncă calificată (turism, navigație, naval etc.);
- ✚ Existența unui cadru instituțional favorabil creșterii abilităților profesionale;
- ✚ Industrii diversificate: industria constructoare de mașini (Constanța), industria petrochimică (Năvodari); industria metalurgică (Tulcea); industria construcțiilor navale (Constanța, Tulcea, Midia, Mangalia); industria confecțiilor (Constanța, Tulcea); industria materialelor de construcție (Medgidia); industria alimentară care este reprezentată în toate județele.
- ✚ Promovarea turismului cultural din zonă – situri arheologice – și a celui religios la mănăstirile Dobrogei.
- ✚ În județul Constanța există peste 50 de companii care produc energie eoliană, dezvoltând o putere de 1974,325 MW.

PUNCTE SLABE

- ✚ Pondere mare a populației ocupate în agricultură (40% din total) și o contribuție relativ mică la crearea PIB regional, productivitate scăzută a activității din agricultură;
- ✚ Indicele de natalitate la valori medii și inferioare mediei
- ✚ Dezvoltarea necontrolată a orașelor turistice de la Marea Neagră;
- ✚ Greutăți de accesibilitate în zona Deltei Dunării;
- ✚ Dinamism scăzut al economiei
- ✚ În zona există doar un singur parc industrial la Constanța
- ✚ Ofertă slabă de pachete turistice complexe, promovare scăzută a turismului.
- ✚ Potențial nefolosit în agricultură (de ex. terenuri care rămân nearate) managementul slab dezvoltat al exploatațiilor agricole;

- ✚ Lipsa promovării imaginii și potențialului turistic al regiunii din cauza unui management și marketing defectuos;
- ✚ Infrastructura de transport slab dezvoltată;
- ✚ Sectoare economice importante se află în declin, cele mai afectate fiind industria siderurgică și metalurgică, industria chimică și industria constructoare de mașini;
- ✚ Tehnologie precară în majoritatea gospodăriilor din mediul rural;
- ✚ Capital inițial insuficient pentru IMM-uri și acces dificil la sursele de finanțare;
- ✚ Investiții străine directe reduse;
- ✚ Stadiu de degradare accentuată a porturilor și a infrastructurii aferente;
- ✚ Lipsa planurilor de mobilitate urbană pentru marile centre urbane care ar fluidiza circulația transportului de persoane și mărfuri.
- ✚ Insuficienta preocupare pentru protecția mediului.
- ✚ Slaba activitate de marketing și de promovare a produselor autohtone;
- ✚ Existența pe piață a produselor de slabă calitate, atât autohtone, cât și din import
- ✚ Existența unor produse neomologate;
- ✚ Rata șomajului ridicată;
- ✚ Ignorarea principiilor de dezvoltare durabilă, factorul politic exercitând presiuni și influențe negative asupra economiei zonei;
- ✚ Management al zonei defectuos, care nu impune răspunderi instituțiilor publice referitoare la dezvoltarea economică și socială, lipsa studiilor de impact și a tehnicilor de monitorizare;

OPORTUNITĂȚI

- ✚ Creșterea productivității în agricultura prin transfer tehnologic;
- ✚ Realizarea unor mărci omologate de produse existând zone cu tradiție în producerea acestora;
- ✚ Creșterea calității produselor și serviciilor prin implementarea unui sistem al calității acestora;
- ✚ Pătrunderea pe piața externă a produselor ecologice prin crearea unor centre de promovare a acestora;
- ✚ Dezvoltarea agroturismului și turismului ecologic în zonele montane și în Delta Dunării;
- ✚ Creșterea atractivității zonelor libere pentru investitori interni și externi prin lărgirea ofertei de servicii pe care zona liberă o oferă - forța de muncă calificată ieftină în apropierea zonei libere, extinderea și modernizarea infrastructurii de care dispune zona liberă;
- ✚ Creșterea numărului de locuințe datorită facilităților acordate prin creditul ipotecar;
- ✚ Zona are un imens potențial pentru energie eoliană și solară;
- ✚ Programele naționale și europene susțin dezvoltarea și diversificarea zonei din punct de vedere economic, cu impact pozitiv la nivel național;

- ✚ Datorită interesului internațional crescut privind eco-turismul, regiunea este extrem de prețioasă, punând la dispoziția turiștilor posibilitatea de a beneficia de biodiversitate și mediu natural;
- ✚ Posibilități de dezvoltare a sectorului terțiar, prin creșterea cererii de servicii destinate persoanelor și companiilor;
- ✚ Odată cu realizarea infrastructurii de transport, se preconizează creștere economică considerabilă, cu realizarea de conexiuni de calitate privind siguranța transporturilor;
- ✚ Sprijin din partea Uniunii Europene privind dezvoltarea sistemelor multimodale în transport, care sunt create pe baza principiilor durabilității, securității și inovării;
- ✚ Existența unui potențial crescut de dezvoltare a transportului maritim și fluvial, cu impact major în creșterea economică;
- ✚ Programele europene care vizează dezvoltarea agriculturii în zonă oferă subvenții pentru oamenii din rural, fapt ce poate crește semnificativ atractivitatea zonei;
- ✚ Existența strategiilor de incluziune socială, care vizează toate etniile regiunii;
- ✚ Concurența dintre sistemul public și sistemul privat de sănătate a dus la creșterea calității a serviciilor medicale;
- ✚ Practicarea ecologizării solurilor și apelor poluate;
- ✚ Dezvoltarea rețelei de spații verzi și publice în zonele de aglomerare urbană;
- ✚ Potențial de creștere a investițiilor străine, regiunea prezentând reale atracții pentru deschiderea de noi afaceri;

AMENINȚĂRI

- ✚ Degradarea terenurilor agricole;
- ✚ Despăduriri masive cu implicații în producerea de alunecări de teren; degradarea malurilor și riscul de inundație;
- ✚ Politica bancară descurajează investițiile prin credite scumpe;
- ✚ Resurse financiare insuficiente;
- ✚ Concurența externă;
- ✚ Insuficienta preocupare a firmelor pentru dezvoltarea strategică pe termen mediu și lung;
- ✚ Instabilitatea cadrului legislativ și birocrația excesivă;
- ✚ Tendința de migrație a populației dinspre rural către urban;
- ✚ Concurența pe care o creează în turism ofertele generoase ale altor state;
- ✚ Număr de autovehicule mereu în creștere și infrastructură subdimensionată și slabă calitativ;
- ✚ Îmbătrânirea populației care antrenează creșterea masivă a gradului de dependență de servicii comunitare;
- ✚ Concurența pe care o aduc produsele comunitare, pentru care consumatorii manifestă preferință;
- ✚ Personalul medical emigrează în statele Uniunii Europene, cu impact negativ asupra serviciilor de sănătate;

- ✚ Deteriorare a sistemului medical, greu de redresat, cu impact asupra vieții sociale a locuitorilor;
- ✚ Tergiversări în implementarea proiectelor cu fonduri europene datorită administrației greoaie;
- ✚ Indici de poluare ridicați ai zonelor de exploatare;
- ✚ Scăderea drastică a resurselor neregenerabile;
- ✚ Emigrația populației către țările permissive, cu afectarea vieții economice și sociale din regiune;
- ✚ Pericol de creștere a inflației datorată scumpirii petrolului și a produselor din petrol;
- ✚ Lipsa de predictibilitate a politicilor fiscale promovate de guvern, care antrenează neîncrederea investitorilor;

3.3. Evaluarea generală a dezvoltării urbane a zonei Dobrogea

Analizele specialiștilor arată faptul că fenomenul urbanizării este un efect al dezvoltării în plan economic, mai precis al creșterii/dezvoltării economice ce determină concentrarea populației în orașe. Însă, în ultima perioadă studiile specialiștilor demonstrează că apare între aceste componente și o relație inversă: urbanizarea, datorită avantajelor economiilor de aglomerare, determină dezvoltarea economică. Studiile sprijină ideea potrivit căreia un rol deosebit îl au orașele în creșterea productivității și a veniturilor populației. Practic există o legătură directă între dezvoltarea unei zone și urbanizare, acest lucru însemnând că dezvoltarea sau regresul unuia dintre aceste elemente afectează evoluția celuilalt.

3.4. Determinarea Indicelui de Dezvoltare Durabilă pentru zona Dobrogea și influențele asupra strategiilor de creștere economică

Analiza nivelului de sustenabilitate legate de rezultatele obținute prin aplicarea unor modele de dezvoltare are avantaje semnificative în comparație cu utilizarea de indici mai specifice, cum ar fi Indicele Dezvoltării Umane (IDU) și Produsul Intern Brut (PIB). Criticile aduse sunt legate de abordarea destul de simplistă, nefondată teoretic, ponderile oarecum arbitrare, care combină variabile legate de aspectele sociale.¹⁰

3.5. Metodologia de calcul a Indicelui Dezvoltării Durabile (IDD)

Cercetarea efectuată este, din punct de vedere al caracteristicilor de studiu, cercetare exploratorie și descriptivă, încercându-se înțelegerea fenomenelor sociale, evaluarea și sinteza datelor și informațiilor într-o perioadă determinată de timp.

---

¹⁰ Ciupac-Ulici M.L., (2014), Aspecte teoretice privind indicele de dezvoltare umană, <http://conferinta.academiacomerciala.ro/CD2014/articole/1/ASPECTE%20TEORETICE%20PRIVIND%20IDU%20-%20Ulici.pdf>, (accesat 30.01.2017)

Studiul a fost efectuat pe baza datelor secundare colectate, în conformitate cu abordarea IDD (metodologie cunoscută sub numele de indicele de dezvoltare durabilă), Martins și Candido (2008) fiind cei care au dezvoltat-o cu scopul de a măsura durabilitatea zonei, prin evaluarea unei serii de indicatori grupați pe dimensiuni.

Astfel, având în vedere cele de mai sus, modelul IDD cuprinde un număr total de 46 de indicatori distribuiți pe cele șase dimensiuni ale durabilității.

În clasificare, vom observa indici de durabilitate cu valori:

- 🚩 Între 0,0000 și 0,2500 - reprezintă starea critică de durabilitate.
- 🚩 Între 0,2501 și 0,5000 - reprezintă starea de alertă.
- 🚩 Între 0,5001 și 0,7000 - reprezintă starea acceptabilă.
- 🚩 Între 0,7001 și 1,0000 - reprezintă situația ideală de durabilitate.

3.6. Analiza rezultatelor pentru Indicele Dezvoltării Durabile (IDD) – zona Dobrogea

1. Dimensiunea socială

Această dimensiune este legată de nivelul de calitate a vieții, satisfacerea nevoilor umane, justiția socială, nivelul de educație și condițiile de bază pentru supraviețuirea oamenilor. Conform rezultatelor care reflectă această dimensiune, se poate constata că dimensiunea socială are un indice de 0,4610, ceea ce reprezintă o stare de alertă care conduce la concluzia că societatea și puterile publice și private trebuie să ia în considerare mai multe aspecte în mod corespunzător cu privire la aspectele sociale din această zonă.

2. Dimensiunea demografică

Această dimensiune implică cuantificarea și analiza nivelurilor și a modelelor de demografice pentru zona analizată. Rata de creștere a populației, care au arătat o rată de 0,5422, confirmă o *performanță* acceptabilă în ceea ce privește durabilitatea.

3. Dimensiunea economică

Dimensiunea economică prezintă performanța macroeconomică și financiară a zonei analizate precum și impactul asupra consumului de resurse și a consumului de energie primară. Variabile, cum ar fi implicarea industriei în PIB, venitul pe cap de locuitor și PIB-ul pe cap de locuitor au fost plasate în stare critică, respectiv, cu valori de 0,1388, 0,1754 și 0,0735, care arată o situație de venituri mici la nivel de persoană activă.

Această dimensiune a arătat un nivel de 0,3844, ceea ce reprezintă o situație de alertă, de asemenea, în conformitate cu indicii dimensiunii economice.

4. Dimensiunea politico-instituțională

Dimensiunea politico-instituțională a dezvoltării durabile se referă la procesul de cetățenie, stare în care o populație menționează și legitimează drepturile ei, capacitatea,

aptitudinile și mobilizarea necesare pentru consolidarea dezvoltării durabile a zonei din care provine. În concluzie, comunitatea studiată din punct de vedere politico-instituțional a obținut un indice mediu de 0,2828, care se situează în zona de alertă atât pentru comunitate, cât și pentru mediul instituțional.

5. Dimensiunea de mediu

Dimensiunea ecologică a dezvoltării durabile se referă la garantarea resurselor naturale, utilizarea corectă și îmbunătățirea utilizării acestora, precum și evitarea degradării mediului, asigurându-se cadrul de resurse și pentru generațiile viitoare.

Datele obținute din cercetare evidențiază pentru zona Dobrogea un indice mediu de 0,6200 pentru dimensiune ambientală, care plasează arealul studiat într-o situație acceptabilă în ceea ce privește durabilitatea.

6. Dimensiunea culturală

Această scală expune identitatea culturală a zonei analizate, respectiv raportarea populației la educație și cultură, în scopul creșterii capacității intelectuale și a cunoștințelor despre mediul înconjurător.

Indicatorul de sustenabilitate culturală cu o valoare de 0,0624 denotă o stare critică, toate variabilele analizate fiind în stare critică.

CAPITOLUL 4

Abordarea analitică a Indicelui Dezvoltării Durabile aferent zonei Dobrogea prin intermediul software-ului Balanced Scorecard Designer Professional

4.1. Sustainability Balanced Scorecard – un nou concept de evaluare a performanțelor din domeniul dezvoltării durabile

Sustenabilitatea reprezintă principiul de bază al fundamentării managementului strategic al dezvoltării durabile. Corelarea strategiei cu sistemul de management al dezvoltării durabile se poate face prin utilizarea metodologiei Balanced Scorecard (Gheorghe-Moisii și Tîrziu, 2012). Modelul Balanced Scorecard oferă factorilor de decizie un set de instrumente care le permit explorarea factorilor care asigură performanța, translatând misiunea și strategia într-un set de indicatori cheie de performanță care pot fi monitorizați prin multiple perspective.

4.2. Avantajele utilizării software-ului Balanced Scorecard Designer Professional în managementul performanțelor unui proiect de dezvoltare durabilă

Balanced Scorecard Designer reprezintă un software care facilitează abordarea analitică a managementului performanțelor, facilitând interconectarea proceselor legate de crearea și gestionarea informatizată a tablourilor de bord echilibrate (Balanced Scorecards).

4.3. Proiectarea unui sistem de indicatori cheie de performanță asociat Indicelui Dezvoltării Durabile aferent zonei Dobrogea

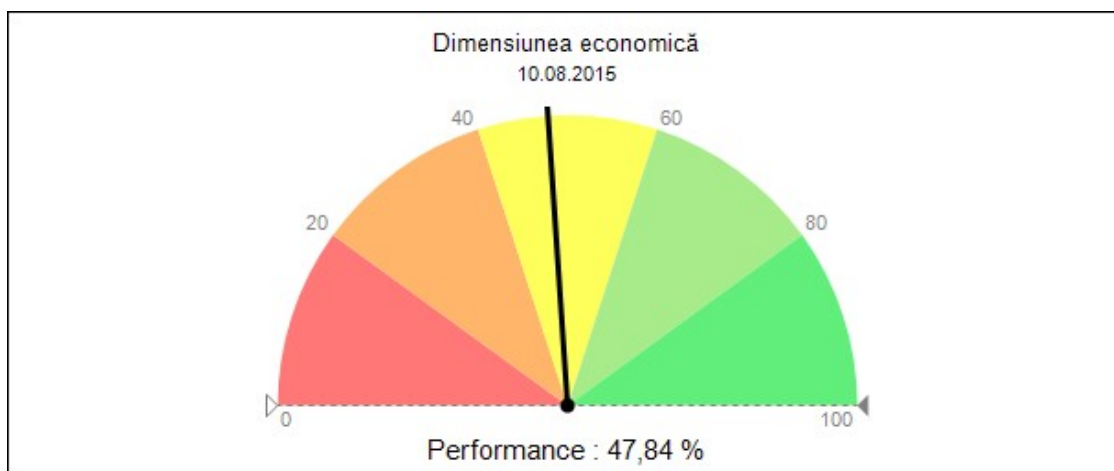
Elaborarea sistemului integrat de indicatori cheie de performanță asociat Indicelui Dezvoltării Durabile aferent zonei Dobrogea s-a bazat pe acordul reprezentanților centrelor de dezvoltare regionale din Consiliile Județene Tulcea și Constanța de a furniza informații legate atât de valorile acestor indicatori, cât și de intervalele de evoluție ale acestora, astfel încât să poată fi aplicate funcțiile de optimizare ale software-ului Balanced Scorecard Designer, în vederea determinării performanțelor individuale și globale ale proiectului supus analizei.

4.3.1 Indicatorii de performanță specifici dimensiunii economice

În cazul dimensiunii economice a modelului Balanced Scorecard, am grupat cinci indicatori, incluși în determinarea indicelui de dezvoltare regională a zonei Dobrogea:

soldul balanței comerciale, venituri per capita, venituri provenite din muncă, produsul intern brut per capita și participarea industriei la PIB.

Performanța globală a dimensiunii economice specifice indicelui dezvoltării durabile aferent zonei Dobrogea se determină ca o medie ponderată a performanțelor individuale ale celor cinci indicatori (figura nr. 4.1); am alocat ponderi egale (0,2) indicatorilor grupați în această perspectivă, întrucât nu am urmărit generarea unei ierarhizări a acestora.

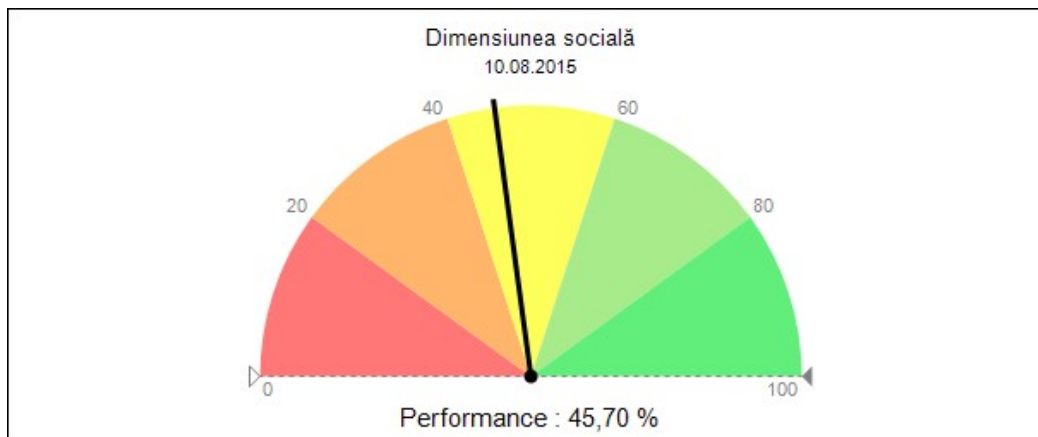
Figura 4.1. Performanța globală a dimensiunii economice specifice Indicelui Dezvoltării Durabile aferent zonei Dobrogea

Sursa: print-screen BSC Designer software

4.3.2. Indicatorii de performanță specifici dimensiunii sociale

Dimensiunea socială aferentă indicelui de dezvoltare durabilă din zona Dobrogea integrează cinci indicatori cheie de performanță, și anume: oferta de servicii primare de sănătate, rata de școlarizare, rata de analfabetism, familii aflate în program social și speranța de viață la naștere.

Performanța globală a dimensiunii sociale specifice Indicelui Dezvoltării Durabile aferent zonei Dobrogea, calculată pe baza mediei ponderate a performanțelor celor cinci indicatori care o compun, este de 45,70%, fiind situată puțin sub nivelul performanței dimensiunii economice (figura nr. 4.2).

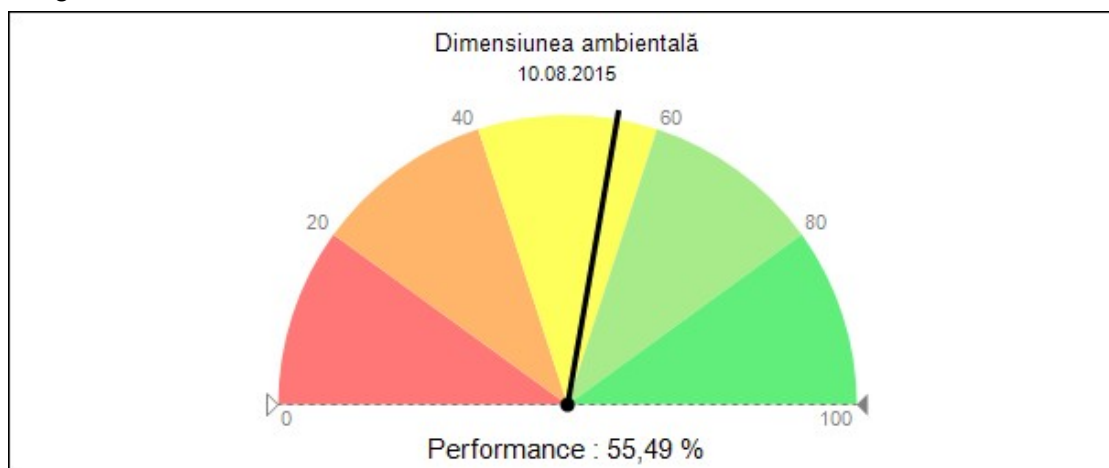
Figura 4.2. Performanța globală a dimensiunii sociale specifice Indicelui Dezvoltării Durabile aferent zonei Dobrogea

Sursa: print-screen BSC Designer software

4.3.3. Indicatorii de performanță specifici dimensiunii ambientale

Dimensiunea ambientală sau de mediu integrează cinci indicatori cheie de performanță: calitatea apei, consumul mediu de apă per capita, accesul la sistemul de furnizare a apei, accesul la sistemul de canalizare și accesul la sistemul de colectare a gunoiului.

Nivelul performanței globale a dimensiunii ambientale specifice Indicelui Dezvoltării Durabile aferent zonei Dobrogea (55,49%, conform figurii nr. 4.3) depășește atât pe cel al dimensiunii economice, cât și pe cel al dimensiunii ambientale, urmând a fi comparat în cele ce urmează cu nivelul performanței celei de-a patra dimensiuni, cea demografică.

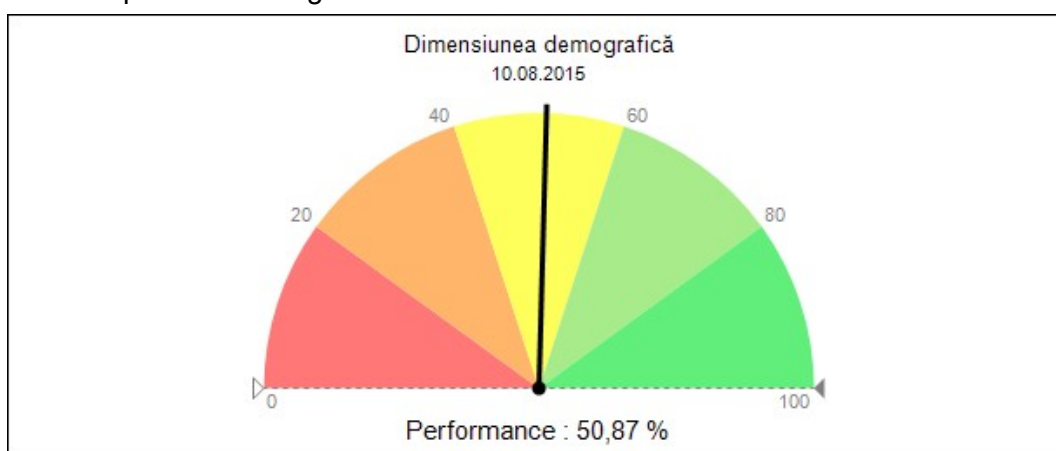
Figura 4.3. Performanța globală a dimensiunii ambientale specifice Indicelui Dezvoltării Durabile aferent zonei Dobrogea

Sursa: print-screen BSC Designer software

4.3.4. Indicatorii de performanță specifici dimensiunii demografice

Dimensiunea demografică grupează un set de cinci indicatori pe care i-am considerat relevanți din punct de vedere al obiectivelor studiului: rata de creștere a populației, raportul populației urban-rural, densitatea demografică, raportul populației masculin – feminin și distribuția populației pe grupe de vârstă.

Nivelul performanței globale a dimensiunii demografice (50,87%) este superior nivelurilor înregistrate de dimensiunile economică și socială, însă este inferior nivelului performanței dimensiunii ambientale (figura nr. 4.4). Astfel, este pus în valoare rolul modelului Balanced Scorecard de a evidenția diferențele (gap-urile) de performanțe dintre dimensiunile pe care le integrează.

Figura 4.4. Performanța globală a dimensiunii demografice specifice *Indicelui Dezvoltării Durabile* aferent zonei Dobrogea

Sursa: print-screen BSC Designer software

CAPITOLUL 5

Strategii economice în vederea creșterii performanței teritoriale a Zonei Dobrogea în contextul dezvoltării durabile

La nivel european, se află în dezbatere conceptul de inteligență teritorială, care pune accent pe valorificarea potențialului teritorial, pe dezvoltarea echilibrată a teritoriului și pe reducerea disparităților. Inteligența teritorială a fost luată în discuție și introdusă în Tratatul de la Lisabona, conceptul fiind adăugat dimensiunii sociale și economice, obiectiv asumat de politica Uniunii Europene. Inteligența teritorială urmărește să stimuleze la scară regională, o dinamică de dezvoltare durabilă bazată pe o combinație de obiective de mediu, culturale, economice, sociale, precum și pe interacțiunea dintre cunoaștere și acțiune, schimbul de informare, consultare în vederea dezvoltării de proiecte.

Creșterea inteligentă, alături de *creșterea durabilă* și *de cea inovatoare*, stă la baza priorităților și intervențiilor care se aplică, conform cu viziunea strategică cuprinsă în Strategia Europa 2020, care explică faptul că productivitatea și inovația vor fi capabile să ofere cele mai mari oportunități pe termen lung în dezvoltarea economică a Europei pentru perioada următorilor zece ani.

Asigurarea cadrului pentru creștere durabilă implică următoarele direcții de acțiune:

- ✚ *Schimbară presiunilor de mediu și transformarea lor în avantaje competitive* – în acest sens companiile care acționează în zonă trebuie să implementeze programe prin care să de folosire eficientă a apei, materialelor, a energiei. Acesta se poate asigura printr-o analiza completă din care să rezulte prioritățile companiei, care trebuie să prevadă direcții de acțiune destinate să monitorizeze și să realizeze cadrul operațional de acțiune în vederea practicării economiei ecologice.
- ✚ *Promovarea energiilor regenerabile* – prin care se urmărește aplicarea strategiilor regionale privind eficiența energetică și sursele de energie regenerabile.
- ✚ *Prevenirea secetei, respectiv a inundațiilor* – impune promovarea direcțiilor de stocare ecologică a apei, cu crearea de condiții hidrologice propice protejării biodiversității în regiunea Dobrogea. Acest lucru se poate face prin inițierea de proiecte de construire a instalațiilor de depozitare a apei, stăvilare, baraje, diguri și zăgazuri.
- ✚ *Consolidarea plajei litoralului Mării Negre* – litoralul este afectat de creșterea demografică, de turismul practicat necologic, de traficul mereu în creștere în zonă, toate conducând la perturbarea ecosistemului. În acest sens sunt necesare acțiuni masive de preîntâmpinare a eroziunii dunelor de nisip, de reconfigurarea traseelor rutiere, crearea de piste pentru bicicliști. Astfel, populația locală se va putea bucura de beneficiile unui turism practica inteligent, de protejarea plajelor și de un trafic decent.

Din perspectiva strategiilor de dezvoltare a zonei Dobrogea, ca și componentă a regiunii SE, există 3 *domenii strategice* ce pot fi dezvoltate în vederea promovării dezvoltării durabile¹¹:

1. Agricultură ecologică – este identificată ca fiind o oportunitate pentru această zonă, atât pentru faptul că o mare suprafață de teren poate fi convertită pentru cultură ecologică cât și pentru faptul că din ce în ce mai mulți clienți își doresc produse sănătoase. Acest domeniu condiționează strategia de dezvoltarea durabilă a zonei Dobrogea din următoarele considerente:

- a. agricultura reprezintă un sector de tradiție în zona Dobrogea, în acest sens, locuitorii având disponibilitate și experiență pentru dezvoltarea acestui sector;
- b. pericolele deșertificării determină multiplicarea eforturilor pentru protejarea ecosistemelor și aplicarea de tehnici ecologice non-poluante;
- c. agricultura ecologică poate fi o sursă importantă de venituri pentru populația regiunii Dobrogea care nu dispune de resurse materiale deosebite.

2. Transport și serviciile de transport

Domeniul transporturilor constituie domeniu strategic ce condiționează dezvoltarea durabilă a zonei Dobrogea deoarece:

- a) există o slabă dezvoltarea a rețelelor și serviciilor de transport în zona analizată;
- b) domeniul transportului este un mare poluator, cu efecte directe asupra principiilor și indicatorilor de dezvoltare durabilă (încălzire climatică, consum de resurse - combustibili fosili, pericol asupra sănătății populației din regiune etc.);
- c) oportunitatea de dezvoltare a serviciilor de transport, cu deosebire a sistemelor inter-modale este determinată de buna localizare geografică a zonei Dobrogea.

3. Domeniul energetic, îndeosebi prin dezvoltarea surselor și formelor alternative de energie – se constituie în domeniu strategic pornind de la următoarele aspecte:

- a. sistemele producătoare și distribuitoare de energie din zona Dobrogea sunt reprezentate de foste întreprinderi mari, ale căror modernizare și re-tehnologizare este deosebit de scumpă;
- b. exista premisele geografice, de relief și amplasare pentru dezvoltarea domeniului de energie alternativă;
- c. dezvoltarea sectorului este favorizată de existența în regiune a unor poli de inovare și transfer tehnologic, ce pot facilita transferul de cunoștințe și informații.

---

¹¹ <https://www.mae.ro/node/35919> (accesat 10.02.2017)

Capitolul 6

Concluzii finale, contribuții, propuneri și direcții viitoare de cercetare

Obiectivele urmărite în cadrul lucrării pot fi defini astfel:

- ✚ Analiza economică a zonei Dobrogea, prin prisma agregatelor macroeconomice pentru a permite evidențierea nivelelor de dezvoltare economică a localităților.
- ✚ Studiarea volumului activităților economice pentru a sublinia importanței relațiilor dintre diversele locații ale zonei și a influenței acestora asupra dezvoltării economice a zonei.
- ✚ Relațiile economice cu exteriorul se dezvoltă în funcție de existența piețelor de desfacere, aceasta depinzând de nivelul de dezvoltare economică și de capacitatea sistemului instituțional de a favoriza acest sistem de relații. De asemenea, legăturile sociale ar putea favoriza relațiile economice prin cunoștințele care le dețin și prin încrederea dintre partenerii economici.
- ✚ În situația de criză economică trebuie să se analizeze și influența factorilor sociali asupra economiei din zonă care își pune amprenta asupra implementării și dezvoltării conceptului de dezvoltare durabilă.

Astfel, aspectul novator al lucrării se poate rezuma:

- ✚ sintetizarea și prezentarea evoluției principalelor agregate macroeconomice pentru zona Dobrogea, prin care se subliniază necesitatea unei aprofundări a integrării regionale și se arată cauzele interesului scăzut al cooperării regionale;
- ✚ evidențierea rolului condițiilor de conjunctură ale societății (determinanții economici și socio-politici) pentru dezvoltarea economică a zonei;
- ✚ definirea și calculul fragmentării sociale și a proximității culturale, prin care se reflectă structura societății, precum și capacitatea anumitor grupuri de a încadra relațiile sociale;
- ✚ analiza concentrării etno-culturale, în contextul dezvoltării economice, a instabilității politice, a acordurilor bi- și multilaterale, prin care se subliniază importanța conjuncturii sociale cu privire la dezvoltarea durabilă.

Cercetarea problemelor integrării economice a zonei Dobrogea a permis formularea următoarelor concluzii:

1. Definirea conceptelor de dezvoltare durabilă, creștere incluzivă, inteligență teritorială și investiții teritoriale integrate într-o manieră complexă prin accesarea literaturii de specialitate.
2. Analiza literaturii de specialitate în vederea determinării stadiului actual al cercetărilor legate de dezvoltarea durabilă zonală și regională.
3. Cercetările efectuate au arătat că un loc proeminent în teoria integrării economice internaționale îl ocupă justificarea politicii de integrare, respectiv componenta

legată de strategii economice de creștere a unei zone asigurând respectarea principiilor dezvoltării durabile.

4. Analiza aspectelor de natură economică la nivelul zonei Dobrogea prin prisma agregatelor microeconomice și macroeconomice în vederea evidențierii nivelului de dezvoltare economică.

Soluționarea problemei științifice pe parcursul cercetărilor care constă în determinarea aspectelor teoretice și practice ale problemelor legate de strategiile economice de creștere a unei zone în condițiile de criză economică în scopul elaborării recomandărilor de îmbunătățire a aspectelor economice, a permis elaborarea următoarelor **recomandări**:

- ✚ Potrivit rezultatelor cercetării, se recomandă introducerea în circulația științifică a definiției integrării economice internaționale ca *unui proces obiectiv și, în același timp, controlat de apropiere, adaptare reciprocă și fuzionare a sistemelor economice naționale, care se bazează pe interesele multifuncționale ale diferitelor niveluri ale societății, ducând în cele din urmă la creșterea eficienței complexe a sistemului economic de grupuri de țări și sporirea bunăstării cetățenilor acestora.*
- ✚ Evidențierea conceptului teoretic de *inteligență teritorială* într-o formă independentă a proceselor de integrare, ceea ce este pe deplin justificat astăzi de activitatea practică a comunităților de integrare.
- ✚ Propunerea și argumentarea necesității reformării grupării localităților din zona Dobrogea, la baza noului sistem existând criterii formale: venitul pe cap de locuitor, nivelul PIB-ul pe cap de locuitor, salariul minim, distribuția veniturilor.
- ✚ Propunerea analizei și calculului indicelui de dezvoltare durabilă a zonei pornind de la un set de variabile dispuse pe 6 dimensiuni.
- ✚ Revizuirea radicală a mecanismelor actuale de planificare strategică a dezvoltării economice a zonei Dobrogea prin-un sistem de măsuri eficiente care să atragă investitorii și turiștii.
- ✚ Utilizarea metodologiei de elaborare a balanței circulației interregionale a PGB, bazate pe logica teoriei balanței interramurale, cu transformarea acesteia până la nivelul schemei balanței comerciale.

Contribuții originale asupra dezvoltării durabile a zonei Dobrogea:

Contribuții teoretice:

- ✚ Abordarea conceptului de dezvoltare durabilă a unei zone;
- ✚ Prezentarea componentelor dezvoltării durabile sintetizând și analizând literatura de specialitate și diversele studii ale organizațiilor specializate;
- ✚ Prezentarea unor elemente de noutate privind dezvoltarea durabilă în viziunea organismelor europene;
- ✚ Structurarea de aspecte teoretice privind opțiunile strategice ale dezvoltării durabile regionale;

- ✚ Selectarea de indicatori economici, sociali, demografici, instituționali, culturali și de mediu și crearea de formule pentru calculul indicelui dezvoltării durabile a zonei;
- ✚ Integrarea indicatorilor într-un model de analiză a diverselor corelații între indicatorii dezvoltării durabile în vederea fundamentării strategiilor economice zonale;
- ✚ Compunerea de noi indicatori care nu au fost găsiți în literatura de specialitate, raționând de la general către particular și invers;
- ✚ Stabilirea factorilor de influență a indicatorilor și stabilirea semnului acestora în expresia funcției dezvoltării durabile;
- ✚ Stabilirea de metode pentru ierarhizarea aspectelor prioritare ale zonei analizate din punctul de vedere al dezvoltării lor durabile și stabilirea de posibilități de acțiune viitoare;
- ✚ Propunerea de probleme deschise în legătură cu subiectul dezvoltării durabile a zonei Dobrogea;
- ✚ Structurarea lucrării și realizarea de conexiuni între aspectele analizate evidențindu-se clar caracterul interdisciplinar.

Contribuții practice:

- ✚ Realizarea unui studiu complex al zonei Dobrogea prin care s-a avut în vedere identificarea tuturor elementelor esențiale legate de posibilitatea abordării strategice a dezvoltării durabile;
- ✚ evidențierea interdependențelor dintre capacitățile și resursele regiunii Dobrogea, pe termen lung, și rezultatele financiare, pe termen scurt folosind metodologia Balanced Scorecard;
- ✚ Identificarea și rezolvarea de probleme de optimizare pentru componente și subcomponente ale indicelui dezvoltării durabile;
- ✚ Realizarea unui aspect grafic al lucrării prin tehnici de subliniere a ideilor, prin redactarea formulelor, a graficelor, imaginilor și tabelor.

Direcții viitoare de cercetare:

- ✚ Identificare unor noi proprietăți ale funcției dezvoltării durabile, selectarea de noi indicatori, stabilirea de standarde noi pentru indicatorul dezvoltării durabile;
- ✚ Determinarea modelelor matematice care să cuantifice rezultate particularizate pentru variate ramuri de activitate;
- ✚ Fundamentarea științifică, cuantificarea și a altor indicatori sociali (e.g.: mobbing-ul, calitatea muncii, calitatea comunicării în organizații etc.);
- ✚ Întocmirea analizelor statistice în privința valorii funcțiilor dezvoltării durabile și a diferiților indicatori, cu interpretarea rezultatelor și propunerea de soluții ulterioare;
- ✚ Realizarea și rezolvarea de noi probleme de optimizare privind componentele dezvoltării durabile;
- ✚ Abordarea conceptului de dezvoltare durabilă la nivelul IMM-urilor;

- ✚ Metode de estimare a cantităților acestor resurse din zona Dobrogea pe anii următori pentru a stabili noi legi de variație ale acestor indicatori;
- ✚ Punerea în practică a calcului indicelui dezvoltării durabile a zonei Dobrogea pentru fundamentarea deciziilor de politică economică a zonei;
- ✚ Crearea patrimoniului colectiv teritorial, economisirea resurselor, implicarea actorilor pentru a asigura cea mai buna durabilitate și valoare de folosință a resursei și capacitatea de a construi și a prezerva un patrimoniu colectiv sprijinindu-se pe resursele specifice zonei Dobrogea;
- ✚ Crearea serviciilor, desectorializare și integrarea activităților economice pentru dezvoltarea funcțiilor de folosință durabilă (desectorializare) toate fiind capabile de a contribui pozitiv asupra acestui patrimoniu (reteritorializare).

Bibliografie

1. Ailenei D., Mosora L.C., (2011), Economia dezvoltării sustenabile. Competitivitate și creștere economică. Economie Teoretică și aplicată, (2).
2. Amisse, S., Baulant, C., Muller, P. and Vargas-Prieto, A., The concept of cluster and its two logics, EAEPE Conference, Labour, Institutions and Growth în a Global Knowledge Economy, Roma, 6-8 noiembrie, 2008.
3. Bejan M., Rusu T., (2007), Exploatarea resurselor naturale și conceptul de dezvoltare durabilă. Buletinul AGIR, 1.
4. Benedek J., Kurko I. (2010), Evoluția și caracteristicile disparităților teritoriale din România, în Politicile regionale în România, Editura Polirom, Iași.
5. Bieker, T. (2003). Sustainability management with the Balanced Scorecard. Proceedings of 5th international summer academy on technology studies.
6. Brăilean T., (2001), Noua Economie. Sfârșitul certitudinilor, Institutul European, Iași.
7. Ciupac-Ulici M.L., (2014), Aspecte teoretice privind indicele de dezvoltare umană, <http://conferinta.academiacomerciala.ro/CD2014/articole/1/ASPECTE%20TEORETICE%20PRIVIND%20IDU%20-%20Ulici.pdf>.
8. Cojanu V., (2007), A Discussion on Competitive Groups of Countries Within the European Area of Integration, South-East European Journal of Economics, vol. 5, nr. 2.
9. Cojanu, V., (2007), The Case for Competitive Areas of Integration: A Literature Review, Studia Europaea, vol. 2, nr. 2.
10. Dall'Erba S., Le Gallo J., (2008), Regional convergence and the impact of European structural funds over 1989–1999: A spatial econometric analysis. Papers in Regional Science, 87(2).
11. Dijkstra L., Poelman H., (2014), A harmonised definition of cities and rural areas: the new degree of urbanization, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/work/2014_01_new_urban.pdf
12. Dowbor L. (2003), Dezvoltare locală și raționalitate economică, disponibil la: <http://dowbor.org/06deslocalcurto4p.doc>, (accesat din 12.02.2017).
13. Faludi A., (2006), From European spatial development to territorial cohesion policy. Regional Studies, 40(6).
14. Figge, F., Hahn, T., Schaltegger, S., Wagner, M. (2002), The sustainability balanced scorecard—linking sustainability management to business strategy. Business strategy and the Environment, 11(5).
15. Georgescu Roegen N., (2005), Legea entropiei și procesul economic, Editura Expert, București.
16. Gheorghe-Moisii M., Tîrziu E., (2012), Managementul strategic al dezvoltării durabile în organizații. Revista Română de Informatică și Automatică, 22(1).

17. Giddings B., Hopwood B., O'brien, G., (2002), Environment, economy and society: fitting them together into sustainable development. *Sustainable development*, 10(4).
18. Hallet M., (2002), Regional specialisation and concentration in the EU, *Regional Convergence in the European Union*, Springer Berlin Heidelberg.
19. Ibisch P.L., Hobson, P., Vega A.E., (2010), Mutual mainstreaming of biodiversity conservation and human development: towards a more radical ecosystem approach. In *Interdependence of biodiversity and development under global change*. Secretariat of the Convention on Biological Diversity, Montreal.
20. Jakab, A.Z., Lehel P., (2009). *Procese și context social-identitare la minoritățile din România*, Editura Institutul pentru studierea problemelor minoritatilor nationale.
21. Janin Rivolin U., (2005), Cohesion and subsidiarity: towards good territorial governance in Europe, *Town Planning Review* 76(1).
22. Joshi D., Smith W., (2012), Education and inequality: Implications of the World Bank's education strategy 2020. In *Education strategy in the developing world: Revising the World Bank's education policy*, Emerald Group Publishing Limited.
23. Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (1996). *The balanced scorecard: translating strategy into action*. Harvard Business Press.
24. Kenig-Witkowska M., (2017), The Concept of Sustainable Development in the European Union Policy and Law. *Journal of Comparative Urban Law and Policy*, 1(1).
25. Sukko K., (2008,) *Spatial inequality and economic development: theories, facts and policies*, Commission on Growth and Development, Washington.
26. Kuznetz S., (2006), *Moder Economic Growth*, Yale University Press, *Economic Growth and Structural Change*, New York.
27. Manoliu M., Ionescu C., (2008), *Dezvoltarea durabilă și protecția mediului*, H.G.A., București.
28. Martin A., Ross G. (2004), Introduction: EMU and the European social model. In: A. Martin and G. Ross (eds.) *Euros and Europeans: Monetary integration and the European model of society*. Cambridge: Cambridge University Press.
29. Martin R., Sunley P., Krugman's P., (1996), *Geographical Economics and Its Implications for Regional Development Theory: A Critical Assessment*, *Economic Geography*.
30. Martins M.F., (2008), *Indicele Dezvoltării Durabile GA – ID - SEBRAE Editions*,
31. Meadowcroft J., Farrell K.N., Spangenburg J. (2005), Dezvoltarea unui cadru de guvernare a durabilității în Uniunea Europeană. *Jurnalul Internațional de Dezvoltare Durabilă*, vol.. 8, n. 1-2, <http://dx.doi.org/10.1504/IJSD.2005.007371> (accesat 24.10.2016)
32. Milani C., (2005), *Teorii ale capitalului social și dezvoltării locale*: Universitatea Federala din Bahia School of Management (NPGA / NEPOL / PDGS).
33. Möller, A., & Schaltegger, S. (2005). The Sustainability Balanced Scorecard as a Framework for Eco-efficiency Analysis. *Journal of Industrial Ecology*, 9(4).
34. Muntean M.C., Nistor R., Nistor C., (2010), Competitiveness of developing regions in Romania. *WSEAS Transactions on Business and Economics*, 3(7).

35. Ottaviano G.I., Puga, D., (1998), Agglomeration in the global economy: a survey of the 'new economic geography'. *The World Economy*, 21(6).
36. Păltineanu C.R., Mihăilescu I.F., Seceleanu I., (2000), Dobrogea—Condițiile pedoclimatice, consumul și necesarul apei de irigație pentru principalele culturi agricole. Editura ExPonto, Constanța.
37. Popoiu P., (2001), Antropologia habitatului în Dobrogea: om-natură-cultură. Editura Oscar Print.
38. Rees W.E., (2002), An ecological economics perspective on sustainability and prospects for ending poverty. *Population & Environment*, 24(1).
39. Robèrt K. H., Schmidt-Bleek B., Basilie G., Jansen J.L., Kuehr R., Price Thomas P., Suzuki M., Hawken P., Wackernagel M., (2002), Strategic sustainable development - selection, design and synergies of applied tools, *Journal of cleaner production* 10.
40. Rondinelli Dennis A. (1983) Towns and small cities în developing countries, *Geographical Review*, Vol. 73, No. 4.
41. Rusali M.A., (2013), Dezvoltarea economică a ruralului în România. Concepte și evaluări, Editura Digital Data, Cluj-Napoca.
42. Sandu D., (2011), Social disparities in the regional development and policies of Romania. *International Review of Social Research*, 1(1).
43. Santos E., Pamplona E. (2005), Theory of Real Options: an attractive option in the investment analysis process. *Revista de Administração da Universidade de São Paulo*, 40(3).
44. Seghedi A., (2005), Cadrul geologic și structural al terenurilor din jurul Mării Negre, cu privire specială asupra marginii nord-vestice. *Hazard Natural*.
45. Shortall S., (2008), Are rural development programmes socially inclusive? Social inclusion, civic engagement, participation, and social capital: Exploring the differences. *Journal of Rural Studies*, 24(4).
46. Sölvell, Ö., (2008), *Clusters, Balancing Evolutionary and Constructive Forces*, Stockholm: Ivory Tower Publishing.